

سوال نمونه از فصل ۱۸

۱- یک موج تخت تکفام با میدان الکتریکی بفرم زیر بصورت مایل از هوا به سطح یک دی‌الکتریک با ضریب شکست $n = \sqrt{5}$ برخورد می‌کند. مرز دی‌الکتریک در صفحه xy قرار داشته و دی‌الکتریک در ناحیه $z > 0$ قرار دارد. الف) بردار عدد موج فرودی را بدست آورید. زاویه فرودی چقدر است؟ مقدار η بر حسب ثابتهای بنیادی و فرکانس چقدر است؟

ب) قطبش موج فرودی از چه نوعی است؟ (p یا s یا ترکیبی از p و s)

پ) میدان الکتریکی موج منعکس شده و عبوری را بدست آورید؟

ت) میدان مغناطیسی هر یک از سه موج فرودی، منعکس شده و عبوری را بدست آورید.

$$\mathbf{E}(\mathbf{r}, t) = E_0(\hat{x} + 2\hat{y} - 5\hat{z})e^{i[\eta(x+2y+z)-\omega t]}$$

حل:

الف) با مقایسه عبارت بالا با شکل کلی میدان موج تخت فرودی داریم

$$\kappa_1 \cdot \mathbf{r} = \eta(x + 2y + z) \quad \Rightarrow \quad \kappa_1 = \eta(\hat{x} + 2\hat{y} + \hat{z})$$

$$\mathbf{u}_1 = \frac{\kappa_1}{|\kappa_1|} = \frac{\hat{x} + 2\hat{y} + \hat{z}}{\sqrt{6}} \quad \text{و} \quad \mathbf{u}_1 \cdot \hat{n} = \cos \theta_1 \quad \text{داریم} \quad \hat{n} = \hat{z} \quad \text{دو محیط مشترک بر فصل عمود بر فصل مشترک دو محیط}$$

$$\text{بنابراین} \quad \cos \theta_1 = 1/\sqrt{6}$$

$$\text{برای یک موج تخت داریم} \quad |\kappa_1| = n_1 \frac{\omega}{c} \quad \text{بنابراین} \quad \sqrt{6}\eta = \frac{\omega}{c} \quad \text{یعنی} \quad \eta = \frac{\omega}{\sqrt{6}c}$$

$$\text{ب) بردار یکه عمود بر صفحه فرود عبارتست از} \quad \hat{n}' = \frac{\hat{n} \times \kappa_1}{|\hat{n} \times \kappa_1|} = \frac{\hat{y} - 2\hat{x}}{\sqrt{5}} \quad \text{و} \quad \hat{\mathbf{E}}_1 = E_0(\hat{x} + 2\hat{y} - 5\hat{z})$$

بنابراین $\hat{n}' \cdot \hat{\mathbf{E}}_1 = 0$ و $\hat{n} \cdot \hat{\mathbf{E}}_1 \neq 0$ بنابراین قطبش موج از نوع p است.

ب) داریم $n_1 = 1$ و $n_2 = \sqrt{5}$ و $\sin \theta_1 = \sqrt{1 - \frac{1}{6}} = \sqrt{5/6}$ و $n_1 \sin \theta_1 = n_2 \sin \theta_2$ بنابراین

$$\sqrt{5} \sin \theta_2 = \sqrt{5/6} \quad \Rightarrow \quad \cos \theta_2 = \sqrt{5/6}$$

همچنین داریم

$$r_{12p} = \frac{n_2 \cos \theta_1 - n_1 \cos \theta_2}{n_2 \cos \theta_1 + n_1 \cos \theta_2} = \frac{\sqrt{5}/\sqrt{6} - \sqrt{5/6}}{\sqrt{5}/\sqrt{6} + \sqrt{5/6}} = 0 \quad \Rightarrow \quad \hat{E}'_{1p} = r_{12p} \hat{E}_{1p} = 0$$

در واقع زاویه فرودی زاویه بروستر است $\tan \theta_1 = \sqrt{\frac{1}{\cos^2 \theta_1} - 1} = \sqrt{5} = \frac{n_2}{n_1}$ بنابراین انعکاس برای

قطبش p باید صفر باشد.

$$t_{12p} = \frac{2n_1 \cos \theta_1}{n_2 \cos \theta_1 + n_1 \cos \theta_2} = \frac{2/\sqrt{6}}{\sqrt{5}/\sqrt{6} + \sqrt{5/6}} = \frac{\sqrt{5}}{5} \quad \Rightarrow \quad \hat{E}_{2p} = t_{12p} \hat{E}_{1p} = \frac{\sqrt{5}}{5} \hat{E}_{1p}$$

برای محاسبه میدان الکتریکی عبوری باید بردارهای κ_2 و $\hat{E}_{2p}$ را بدست آوریم

داریم $\mathbf{u}_2 \cdot \hat{n} = \cos \theta_2$ همچنین $|\kappa_2| = \sqrt{30}\eta$ یعنی $\frac{|\kappa_2|}{n_2} = \frac{|\kappa_1|}{n_1} = \frac{\omega}{c} = \sqrt{6}\eta$ یا $|\kappa_2| = n_2 \frac{\omega}{c}$

$$\mathbf{u}_2 = \frac{\kappa_2}{|\kappa_2|} \quad \text{و} \quad \mathbf{u}_2 \cdot \hat{n}' = 0$$

اگر $\kappa_2 = \kappa_{2x}\hat{x} + \kappa_{2y}\hat{y} + \kappa_{2z}\hat{z}$ در نظر بگیریم روابط بالا نتیجه می‌دهند

$$\kappa_{2x} = \eta \quad \kappa_{2y} = 2\eta \quad \kappa_{2z} = 5\eta$$

$$\text{بنابراین} \quad \kappa_2 = \eta(\hat{x} + 2\hat{y} + 5\hat{z})$$

برای محاسبه $\hat{E}_{2p}$ از این واقعیت استفاده می‌کنیم که برای قطبش p داریم $\hat{E}_{2p} = \hat{n}' \times \mathbf{u}_2$ و در محاسبه بالا

$$\text{بدست آوردیم} \quad \hat{E}_{2p} = |\hat{E}_{2p}| = \frac{\sqrt{5}}{5} \hat{E}_{1p} = \frac{\sqrt{5}}{5} \sqrt{30} E_0 = \sqrt{6} E_0$$

$$\hat{E}_{2p} = E_0(\hat{x} + 2\hat{y} - \hat{z})$$

و میدان الکتریکی عبوری برابر خواهد بود با

$$\mathbf{E}_{2p}(\mathbf{r}, t) = E_0(\hat{x} + 2\hat{y} - \hat{z}) e^{i[\eta(x+2y+5z) - \omega t]}$$

$$\hat{\mathbf{B}} = \frac{n}{c} \mathbf{u} \times \hat{\mathbf{E}} \quad , \quad \kappa = n \frac{\omega}{c}$$

$$r_{12s} = \frac{n_1 \cos \theta_1 - n_2 \cos \theta_2}{n_1 \cos \theta_1 + n_2 \cos \theta_2} \quad , \quad t_{12s} = \frac{2n_1 \cos \theta_1}{n_1 \cos \theta_1 + n_2 \cos \theta_2}$$

$$r_{12p} = \frac{n_2 \cos \theta_1 - n_1 \cos \theta_2}{n_2 \cos \theta_1 + n_1 \cos \theta_2} \quad , \quad t_{12p} = \frac{2n_1 \cos \theta_1}{n_2 \cos \theta_1 + n_1 \cos \theta_2}$$

$$r_{12s} = \frac{\sin(\theta_2 - \theta_1)}{\sin(\theta_2 + \theta_1)} \quad , \quad t_{12s} = \frac{2 \cos \theta_1 \sin \theta_2}{\sin(\theta_2 + \theta_1)}$$

$$r_{12p} = \frac{\tan(\theta_1 - \theta_2)}{\tan(\theta_1 + \theta_2)} \quad , \quad t_{12p} = \frac{2 \cos \theta_1 \sin \theta_2}{\sin(\theta_1 + \theta_2) \cos(\theta_1 - \theta_2)}$$

موفق باشید

Maxwell's equations (using D and H)

Differential form:	Integral form:
$\nabla \cdot \mathbf{D} = \rho_{\text{free}} \quad (7.58)$	$\oint_{\text{closed surface}} \mathbf{D} \cdot d\mathbf{s} = \int_{\text{volume}} \rho_{\text{free}} d\tau \quad (7.59)$
$\nabla \cdot \mathbf{B} = 0 \quad (7.60)$	$\oint_{\text{closed surface}} \mathbf{B} \cdot d\mathbf{s} = 0 \quad (7.61)$
$\nabla \times \mathbf{E} = -\frac{\partial \mathbf{B}}{\partial t} \quad (7.62)$	$\oint_{\text{loop}} \mathbf{E} \cdot d\mathbf{l} = -\frac{d\Phi}{dt} \quad (7.63)$
$\nabla \times \mathbf{H} = \mathbf{J}_{\text{free}} + \frac{\partial \mathbf{D}}{\partial t} \quad (7.64)$	$\oint_{\text{loop}} \mathbf{H} \cdot d\mathbf{l} = I_{\text{free}} + \int_{\text{surface}} \frac{\partial \mathbf{D}}{\partial t} \cdot d\mathbf{s} \quad (7.65)$
<p>$\mathbf{D}$ displacement field</p> <p>ρ_{free} free charge density (in the sense of $\rho = \rho_{\text{induced}} + \rho_{\text{free}}$)</p> <p>$\mathbf{B}$ magnetic flux density</p> <p>$\mathbf{H}$ magnetic field strength</p> <p>$\mathbf{J}_{\text{free}}$ free current density (in the sense of $\mathbf{J} = \mathbf{J}_{\text{induced}} + \mathbf{J}_{\text{free}}$)</p>	<p>$\mathbf{E}$ electric field</p> <p>$d\mathbf{s}$ surface element</p> <p>$d\tau$ volume element</p> <p>$d\mathbf{l}$ line element</p> <p>Φ linked magnetic flux ($= \int \mathbf{B} \cdot d\mathbf{s}$)</p> <p>$I_{\text{free}}$ linked free current ($= \int \mathbf{J}_{\text{free}} \cdot d\mathbf{s}$)</p> <p>$t$ time</p>

$$\mathbf{D} = \epsilon \mathbf{E}$$

$$\mathbf{H} = \mathbf{B}/\mu$$

Laplacian (scalar)

Rectangular coordinates	$\nabla^2 f = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2} \quad (2.45)$	f scalar field
Cylindrical coordinates	$\nabla^2 f = \frac{1}{\rho} \frac{\partial}{\partial \rho} \left(\rho \frac{\partial f}{\partial \rho} \right) + \frac{1}{\rho^2} \frac{\partial^2 f}{\partial \phi^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2} \quad (2.46)$	
Spherical polar coordinates	$\nabla^2 f = \frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} \left(r^2 \frac{\partial f}{\partial r} \right) + \frac{1}{r^2 \sin \theta} \frac{\partial}{\partial \theta} \left(\sin \theta \frac{\partial f}{\partial \theta} \right) + \frac{1}{r^2 \sin^2 \theta} \frac{\partial^2 f}{\partial \phi^2} \quad (2.47)$	ρ distance from the z axis
General orthogonal coordinates	$\nabla^2 f = \frac{1}{h_1 h_2 h_3} \left[\frac{\partial}{\partial q_1} \left(\frac{h_2 h_3}{h_1} \frac{\partial f}{\partial q_1} \right) + \frac{\partial}{\partial q_2} \left(\frac{h_3 h_1}{h_2} \frac{\partial f}{\partial q_2} \right) + \frac{\partial}{\partial q_3} \left(\frac{h_1 h_2}{h_3} \frac{\partial f}{\partial q_3} \right) \right] \quad (2.48)$	
		q_i basis h_i metric elements

Differential operator identities

$\nabla(fg) \equiv f\nabla g + g\nabla f$	(2.49)	f, g scalar fields A, B vector fields
$\nabla \cdot (fA) \equiv f\nabla \cdot A + A \cdot \nabla f$	(2.50)	
$\nabla \times (fA) \equiv f\nabla \times A + (\nabla f) \times A$	(2.51)	
$\nabla(A \cdot B) \equiv A \times (\nabla \times B) + (A \cdot \nabla)B + B \times (\nabla \times A) + (B \cdot \nabla)A$	(2.52)	
$\nabla \cdot (A \times B) \equiv B \cdot (\nabla \times A) - A \cdot (\nabla \times B)$	(2.53)	
$\nabla \times (A \times B) \equiv A(\nabla \cdot B) - B(\nabla \cdot A) + (B \cdot \nabla)A - (A \cdot \nabla)B$	(2.54)	
$\nabla \cdot (\nabla f) \equiv \nabla^2 f \equiv \Delta f$	(2.55)	
$\nabla \times (\nabla f) \equiv \mathbf{0}$	(2.56)	
$\nabla \cdot (\nabla \times A) \equiv 0$	(2.57)	
$\nabla \times (\nabla \times A) \equiv \nabla(\nabla \cdot A) - \nabla^2 A$	(2.58)	

Vector integral transformations

Gauss's (Divergence) theorem	$\int_V (\nabla \cdot A) dV = \oint_{S_c} A \cdot ds \quad (2.59)$	A vector field dV volume element S_c closed surface V volume enclosed
Stokes's theorem	$\int_S (\nabla \times A) \cdot ds = \oint_L A \cdot dl \quad (2.60)$	S surface ds surface element L loop bounding S dl line element
Green's first theorem	$\oint_S (f\nabla g) \cdot ds = \int_V \nabla \cdot (f\nabla g) dV \quad (2.61)$ $= \int_V [f\nabla^2 g + (\nabla f) \cdot (\nabla g)] dV \quad (2.62)$	f, g scalar fields
Green's second theorem	$\oint_S [f(\nabla g) - g(\nabla f)] \cdot ds = \int_V (f\nabla^2 g - g\nabla^2 f) dV \quad (2.63)$	

Gradient

Rectangular coordinates	$\nabla f = \frac{\partial f}{\partial x} \hat{x} + \frac{\partial f}{\partial y} \hat{y} + \frac{\partial f}{\partial z} \hat{z}$	(2.25)	f scalar field $\hat{}$ unit vector
Cylindrical coordinates	$\nabla f = \frac{\partial f}{\partial \rho} \hat{\rho} + \frac{1}{r} \frac{\partial f}{\partial \phi} \hat{\phi} + \frac{\partial f}{\partial z} \hat{z}$	(2.26)	ρ distance from the z axis
Spherical polar coordinates	$\nabla f = \frac{\partial f}{\partial r} \hat{r} + \frac{1}{r} \frac{\partial f}{\partial \theta} \hat{\theta} + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial f}{\partial \phi} \hat{\phi}$	(2.27)	
General orthogonal coordinates	$\nabla f = \frac{\hat{q}_1}{h_1} \frac{\partial f}{\partial q_1} + \frac{\hat{q}_2}{h_2} \frac{\partial f}{\partial q_2} + \frac{\hat{q}_3}{h_3} \frac{\partial f}{\partial q_3}$	(2.28)	q_i basis h_i metric elements

Divergence

Rectangular coordinates	$\nabla \cdot \mathbf{A} = \frac{\partial A_x}{\partial x} + \frac{\partial A_y}{\partial y} + \frac{\partial A_z}{\partial z}$	(2.29)	$\mathbf{A}$ vector field A_i i th component of $\mathbf{A}$
Cylindrical coordinates	$\nabla \cdot \mathbf{A} = \frac{1}{\rho} \frac{\partial(\rho A_\rho)}{\partial \rho} + \frac{1}{\rho} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} + \frac{\partial A_z}{\partial z}$	(2.30)	ρ distance from the z axis
Spherical polar coordinates	$\nabla \cdot \mathbf{A} = \frac{1}{r^2} \frac{\partial(r^2 A_r)}{\partial r} + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial(A_\theta \sin \theta)}{\partial \theta} + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi}$	(2.31)	
General orthogonal coordinates	$\nabla \cdot \mathbf{A} = \frac{1}{h_1 h_2 h_3} \left[\frac{\partial}{\partial q_1} (A_1 h_2 h_3) + \frac{\partial}{\partial q_2} (A_2 h_3 h_1) + \frac{\partial}{\partial q_3} (A_3 h_1 h_2) \right]$	(2.32)	q_i basis h_i metric elements

Curl

Rectangular coordinates	$\nabla \times \mathbf{A} = \begin{vmatrix} \hat{x} & \hat{y} & \hat{z} \\ \partial/\partial x & \partial/\partial y & \partial/\partial z \\ A_x & A_y & A_z \end{vmatrix}$	(2.33)	$\hat{}$ unit vector $\mathbf{A}$ vector field A_i i th component of $\mathbf{A}$
Cylindrical coordinates	$\nabla \times \mathbf{A} = \begin{vmatrix} \hat{\rho}/\rho & \hat{\phi} & \hat{z}/\rho \\ \partial/\partial \rho & \partial/\partial \phi & \partial/\partial z \\ A_\rho & \rho A_\phi & A_z \end{vmatrix}$	(2.34)	ρ distance from the z axis
Spherical polar coordinates	$\nabla \times \mathbf{A} = \begin{vmatrix} \hat{r}/(r^2 \sin \theta) & \hat{\theta}/(r \sin \theta) & \hat{\phi}/r \\ \partial/\partial r & \partial/\partial \theta & \partial/\partial \phi \\ A_r & r A_\theta & r A_\phi \sin \theta \end{vmatrix}$	(2.35)	
General orthogonal coordinates	$\nabla \times \mathbf{A} = \frac{1}{h_1 h_2 h_3} \begin{vmatrix} \hat{q}_1 h_1 & \hat{q}_2 h_2 & \hat{q}_3 h_3 \\ \partial/\partial q_1 & \partial/\partial q_2 & \partial/\partial q_3 \\ h_1 A_1 & h_2 A_2 & h_3 A_3 \end{vmatrix}$	(2.36)	q_i basis h_i metric elements

Radial forms^a

$\nabla r = \frac{\mathbf{r}}{r}$	(2.37)	$\nabla(1/r) = \frac{-\mathbf{r}}{r^3}$	(2.41)
$\nabla \cdot \mathbf{r} = 3$	(2.38)	$\nabla \cdot (\mathbf{r}/r^2) = \frac{1}{r^2}$	(2.42)
$\nabla r^2 = 2\mathbf{r}$	(2.39)	$\nabla(1/r^2) = \frac{-2\mathbf{r}}{r^4}$	(2.43)
$\nabla \cdot (r\mathbf{r}) = 4r$	(2.40)	$\nabla \cdot (\mathbf{r}/r^3) = 4\pi \delta(\mathbf{r})$	(2.44)

^aNote that the curl of any purely radial function is zero. $\delta(\mathbf{r})$ is the Dirac delta function.